

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ

COMPONENTA C10 – FONDUL LOCAL

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

**Titlu apel proiect „ACHIZIȚIE DE MIJLOACE DE TRANSPORT ÎN COMUN
NEPOLUANTE ȘI STATII DE ÎNCARCARE”**

Solicitant: PARTENERIATUL FORMAT DIN MUNICIPIUL TÂRGU MUREȘ CA LIDER DE PARTENERIAT ȘI PARTENERII: COMUNELE SÂNCRAIU DE MUREȘ, PĂNET, SÂNGEORGIU DE MUREȘ, CORUNCA, LIVEZENI, SÂNTANA DE MUREȘ, CRISTEȘTI

Cuprins capitole
Nota de fundamentare

	<i>Planului Național de Redresare și Reziliență, Componenta 10 – Fondul Local</i>
1.	Descrierea pe scurt a situației actuale (date statistice, elemente specifice, etc.)
2.	Necesitatea și oportunitatea investiției pentru care se aplică
3.	Corelarea cu proiecte deja implementate la nivel local
4.	Corelarea cu proiecte în curs de implementare de la nivel local
5.	Corelarea cu celelalte proiecte pentru care se aplică la finanțare
6.	Efectul pozitiv previzionat prin realizarea obiectivului de investiții
7.	Modul de îndeplinire a condițiilor aferente investițiilor
8.	Descrierea procesului de implementare
9.	Alte informații

1. Descrierea pe scurt a situației actuale (date statistice, elemente specifice, etc.)

Solicitantul cererii de finanțare este Parteneriatul format din Municipiul Târgu Mureș ca lider de partener și parteneri: comunele Sâncraiu de Mureș, Pănet, Sângeorgiu de Mureș, Corunca, Livezeni, Sântana de Mureș, Cristești.

Harta teritorială a UAT membre partener

Municipiul Târgu Mureș este situat în centrul Transilvaniei, zona central-nordică a României și are o suprafață de 66,96 km².

Municipiul are ca delimitare geografică râul Mureș și dealul Cornești și se învecinează cu comunele: Sângeorgiu de Mureș, Livezeni, Corunca, Crăciunești, Cristești, Sâncraiu de Mureș și Sântana de Mureș. Este situat în culoarul larg al Mureșului după ce acesta trece de defileul Mureșului Superior. Amplasarea în teritoriu, îi conferă unicitate și o mare diversitate din punct de vedere geografic fiind amplasat la intersecția a trei zone geografice: Câmpia Transilvaniei, Valea Mureșului și Valea Nirajului.

Târgu-Mureș este racordat la rețeaua rutieră majoră a României prin patru trasee de drumuri: două trasee europene E60 (DN13 și DN15, pe teritoriul zonei periurbane), un traseu de drum principal DN15 (spre municipiul Reghin); un traseu de drum național secundar, DN15 F (spre Satul Nou).

Totodată, în dec. 2021 s-a deschis Autostrada Târgu Mureș – Ungheni, astfel Municipiul Târgu Mureș va avea asigurată o legătură rutieră modernă cu Câmpia Turzii, Cluj Napoca, Sebeș și Alba Iulia, dar și cu frontiera de vest a României, ceea ce va scurta timpii de deplasare și va crește gradul de siguranță rutier

În ceea ce privește rețeaua feroviară, accesibilitatea municipiului Târgu Mureș la nivel național este destul de anevoioasă. Municipiul Târgu Mureș beneficiază de existența unui aeroport internațional situat pe raza orașului Ungheni, la o distanță de 12 km față de centrul orașului Târgu Mureș.

Municipiul Târgu Mureș are o suprafață de 4930 ha, aflându-se la la intersecția a trei zone geografice: Câmpia Transilvaniei, Valea Mureșului și Valea Nirajului. Din punct de vedere al reliefului, municipiul Târgu Mureș prezintă un avantaj ce-i conferă unicitate: la doar câțiva kilometri spre cele patru puncte cardinale se pot întâlni zone de câmpie, de deal sau de munte.

Profilul economic (ocupare și mediul de afaceri)

Municipiul Târgu Mureș a fost recunoscut de-a lungul timpului ca un important centru comercial și industrial al regiunii, având în vedere bogățiile naturale ale zonei. Târgu Mureș are o specializare industrială, atenuată în ultimii ani de restructurarea activităților secundare, a căror dominantă este preluată de comerțul și serviciile în creștere.

Sectoare de activitate din municipiul Târgu Mureș sunt:

- industria chimică dominată de operatorul SC AZOMURES SA, care este și cel mai mare angajator din industria prelucrătoare;
- industria farmaceutică care datorită investițiilor mari care s-au făcut în ultima perioadă a ajuns să dețină cea mai mare pondere din totalul activelor din industria Târgu Mureș. Cele mai reprezentative firme de profil sunt SC GEDEON RICHTER SA și SC SANDOZ SRL;
- Industria extractivă este dominată de operatorii economici cu activitate în domeniul extracției gazelor naturale, având în vedere resursele importante de care dispune județul.
- În industria alimentară se remarcă sectorul producției de lapte de consum, lactate și brânzeturi. Domenii bine reprezentate ale industriei alimentare sunt prelucrarea cărnii, producția de mezeluri și panificația, domenii în care activează multe întreprinderi mici.

- Industria de exploatare si prelucrare a lemnului a rămas în continuare una dintre cele mai reprezentative ramuri industriale, a cărei dezvoltare este favorizata si de abundenta de masa lemnoasa din județul Mureș.
- Industria de textile, confecții, pielărie si încălțăminte a înregistrat o tendința negativa în ultimii ani datorita procesului de restructurare, aprecierea monedei naționale, reducerea activității de perfecționare activa
- Evoluția sectorului terțiar este unul semnificativ la nivelul municipiului Târgu Mureș: în domeniul construcțiilor a ajuns sa își desfășoare activitatea un număr din ce în ce mai mare de societăți comerciale, reprezentând aproximativ 8% din totalul operatorilor economici din municipiul Târgu Mureș;
- Comerțul intern este un domeniu reprezentat de un număr mare de societăți comerciale cca. 32% din totalul firmelor active din Târgu Mureș. Mai mult de jumătate dintre comercianți activează în sectorul de comerț cu amănuntul.
- În sectorul serviciilor regăsim cel mai mare număr de societăți comerciale reprezentând cca. 49% din totalul firmelor active din Târgu Mureș.

Populația si caracteristicile demografice ale municipiului Târgu Mureș:

În ceea ce privește evoluția demografica, în luna ianuarie 2022, populația municipiului Târgu Mureș era de 144.009 locuitori, reprezentând 24,701% din populația totala a Județului Mureș, plasând localitatea în categoria orașelor mari, în context național.

Sporul natural al populației a fost fluctuat în ultimii 15 ani, indicând o scădere naturala a populației, valorile înregistrate de acest indicator fiind însă pozitive. În ansamblul fenomenelor demografice, o importanta deosebita prezinta natalitatea si mortalitatea populației, implicate direct în evoluția numărului si structurii populației.

Comuna Sâncraiu de Mureș este așezată pe malul drept al râului Mureș, la vest de municipiul Târgu Mureș, **la o distanța de 5 km de centrul Municipiului**, si este formata din doua sate: Nazna si Sâncraiu de Mureș (reședința). Sâncraiu de Mureș se învecinează cu la nord si est cu municipiul Târgu Mureș, la sud cu Cristești, la vest cu Pănet.

Din punct de vedere demografic, în ianuarie 2022, populația comunei Sâncraiu de Mureș se ridică la 10.102 locuitori, în creștere față de recensământul din 2011, când se înregistraseră 7.489 de locuitori.

Comuna Pănet se află la nord-vest, la o distanță de 13 km de orașul Târgu Mureș. Comuna Pănet este formată din satele Berghia, Cuieșd, Hărțău, Pănet (reședința) și Sântioana de Mureș. Este o localitate veche, locuitorii săi așezându-se pe acest teritoriu în secolul al XI-XII-lea.

Din punct de vedere demografic, in ianuarie 2022, populația comunei Pănet se ridică la 6.059 de locuitori, în creștere față de recensământul din 2011, când se înregistraseră 6.033 de locuitori.

Comuna Sângeorgiu de Mureș este o localitate în județul Mureș, este situată la nord de Târgu Mureș, pe drumul național DN 15 Târgu Mureș - Reghin, **la o distanță de 5 km de Târgu Mureș și 27 km de Reghin**. Sângeorgiu de Mureș este renumită pentru apele sărate și nămolul mineral, apa având cea mai mare concentrație de iod din Transilvania (11,4 mg/l). Băile se află la altitudinea de 320 metri și se întind pe o suprafață de peste 13 hectare. Comuna administrează satele: Sângeorgiu de Mureș, Cotuș, Tofalău.

Din punct de vedere demografic, în ianuarie 2022, populația comunei Sângeorgiu de Mureș se ridică la 10.932 locuitori, în creștere față de recensământul din 2011, când se înregistraseră 9.304 de locuitori.

Comuna Corunca este situată pe drumul național DN 13 (E 60), la sud-est de Municipiul Târgu Mureș, la o **distanță de aproximativ 4 km de municipiu**, făcând parte din zona metropolitană a acestuia. De comuna Corunca aparține și localitatea Bozeni, care este situat la 5 km în partea de est a satului Corunca. Corunca se învecinează cu Municipiul Târgu Mureș și cu comunele Livezeni, Acățari, Păsăreni și Gălești.

Corunca este în primul rând o comună industrială. Datorită amplasării ei geografice, este o localitate atractivă pentru investitorii. Aproximativ 100 de societăți comerciale și-au deschis sediul pe raza comunei Corunca: parcuri auto, fabrică de medicamente, turnătorie, depozite, stație de comprimare a gazelor naturale, pensiuni, centre logistice, firme de construcții, fabrici, toate contribuind în mare măsură la creșterea nivelului puterii economice a comunei.

Din punct de vedere al structurii demografice populația comunei în ianuarie 2022 era de 3.915 locuitori în creștere față de datele înregistrate la recensământul din 2012 când se înregistrau 2.728 locuitori,

Comuna Livezeni este o comună în județul Mureș, formată din satele Ivănești, Livezeni, Poienița și Sânișor. Comuna este situată **la 4.1 km față de Municipiul Mureș**, făcând parte din zona metropolitană a acestuia.

Din punct de vedere al structurii demografice populația comunei la recensământul din 2012 este de 2.948 locuitori, la data de 1 ianuarie 2022 se înregistrează un număr de 4.022 locuitori.

Comuna Sântana de Mureș este satul de reședință al comunei cu același nume din județul Mureș, este situată pe râul Mureș, în imediata apropiere a Târgu Mureșului, la nord de acesta, pe drumul județean Târgu Mureș – Râciu. Localitatea se află **la 6.1 km distanță față de Municipiul Târgu Mureș**.

Sântana de Mureș este centru de comună cu satele aparținătoare: Curteni, Chinari și Bârdești. Principala ocupație în trecut a locuitorilor a fost agricultura și viticultura. În ultimul timp s-a dezvoltat mica industrie și asociațiile familiale, care au un mare impact asupra economiei comunei. La loc de cinste se află cultivarea și comercializarea plantelor ornamentale și de decor. În ultimii 20 de ani au luat ființă multe firme private și parteneriate, care au ridicat nivelul de trai și asigură multora traiul de zi cu zi. Este evident că în acest ritm starea locuitorilor și nivelul economic al comunei va crește progresiv.

Din punct de vedere al structurii demografice populația comunei la recensământul din 2012 este de 5.307 locuitori, la data de 1 ianuarie 2022 se înregistrează un număr de 6.382 locuitori.

Comuna Cristești este o comună în județul Mureș, Transilvania, România, formată din satele Cristești (reședința) și Vălureni. Comuna Cristești este situată în centrul Județului, pe malul stâng al Mureșului, pe Podișul Transilvanei (Podișul Transilvanei), **la 5 km sud-vest de Târgu Mureș.**

Din punct de vedere al structurii demografice populația comunei la recensământul din 2012 este de 6.263 locuitori, la data de 1 ianuarie 2022 se înregistrează un număr de 6.240 locuitori.

Transportul public in Municipiul Târgu Mureș.

Serviciul de transport persoane este asigurat de mai mulți operatori regionali sau naționali de transport. Datorită poziției geografice, municipiul Târgu Mureș este tranzitat nu numai de traficul de scurtă sau medie distanță ci și de cel de lungă distanță. Astfel că, acesta are legături de transport cu poli urbani majori cum ar fi București, Iași, Bacău, Sibiu, Cluj-Napoca, etc.

Principalele localități județene către care se face naveta zilnică din autogara sunt: Sângiorgiu de Mureș, Ernei, Pănet, Chinari, Crăciunești, Band, Vidrasău, Șăulia, Sărmașu, Luduș, Șincai, Iernut, Sabed, Ungheni, Acațari, Tirimia. Numărul de călători expediați pe zi este de 51 600.

Activitatea de transport în comun se caracterizează, prin următorii indicatori:

- Lungimea rețelei de transport: autobuze 50 km traseu;
- Coeficientul mediu anual de utilizare a parcului: Autobuze+Microbuze = 68,03.
- Parcursul mediu anual: Autobuze+Microbuze = 4.035.295 vehicul x km.
- Numărul de călători transportați pe an: cu autobuze + microbuze = 11.740.819 călători
- Rețeaua rutieră pe care se desfășoară activitatea de transport public din Municipiul Târgu Mureș are o lungime totală de 51,75 km.
- Numărul total de stații amplasate pe rețeaua de transport public este de 137.
- Lungimea totală a celor 25 de trasee de transport public urban este de 405,30 km.

Transportul public de călători din municipiu se realizează pe un număr de 25 trasee, care fac legătura între zonele industriale, comerciale, instituții educaționale și zonele rezidențiale.

Transportul în comun se desfășoară pe arterele care fac parte din trama stradală majoră și asigură deplasările pentru muncă ale populației pe teritoriul administrativ al municipiului și în special legătură cu zonele de destinație, respectiv platformele industriale.

În ceea ce privește modul de transport utilizat de cetățenii Municipiului Târgu Mureș aceștia se deplasează cel mai mult cu mașina personală, pe jos și cu transportul public,

restul de optând pentru bicicletă. Acest fapt se datorează lipsei unui sistem de transport modern și eficient.

În condițiile în care tendința pe plan european și mondial este de descurajare a transportului rutier individual în favoarea transportului public, măsurile ce se impun pentru creșterea atractivității acestuia din urmă trebuie să fie mult mai evidente și mai ales mai eficiente din acest punct de vedere (creșterea gradului de confort, de siguranță a circulației, de asigurare a capacității de transport în paralel cu asigurarea unui grad de ritmicitate corespunzător, etc).

Conform datelor din PMUD și SIDU referitor la situația actuală a serviciului de transport public de călători s-au identificat următoarele probleme: frecvența de succedare a mijloacelor de transport în comun să fie mai mare, pentru evitarea aglomerațiilor între stații (în acest sens propunându-se ca și minutele de staționare la capăt de linie să fie mai puține); reamenajarea parcarilor deja existente și crearea de noi parcări care să răspundă solicitărilor numărului în creștere de autovehicule din oraș; executarea de lucrări de reamenajare și extindere a rețelei carosabile din oraș; lipsa adăposturilor în stațiile de autobuz; lipsa indicatoarelor de stație și a mijloacelor de informare în stații (cazuri izolate); lipsa autotaxării în mijloacele de transport în comun.

Cu o densitate mare a populației și o pondere mare a călătoriilor pe distanțe scurte, orașul prezintă un mare potențial de orientare spre un transport cu emisii reduse de carbon, comparativ cu sistemul de transport în ansamblu (prin reorientarea către deplasările pietonale, cu bicicleta, folosind transportul în comun, precum și prin introducerea rapidă pe piață a vehiculelor propulsate cu combustibili alternativi).

În cadrul Planului de Mobilitate Urbană Durabilă a Municipiului Târgu Mureș, strategia pentru infrastructura de transport a fost dezvoltată pe baza analizei condițiilor existente și viitoare, pe identificarea unor deficiențe în ceea ce privește regimul de întreținere și reparații a infrastructurii de transport și asupra facilităților aflate la dispoziția transportului public.

Infrastructura rutieră deține o importanță aparte în dezvoltarea socio-economică a zonei, fiind cel mai utilizat dintre toate modalitățile de transport, atât pentru turism cât și pentru populația care are domiciliul unităților administrativ teritoriale și care se îndreaptă cu preponderență spre municipiul Târgu Mureș pentru comerț, servicii, învățământ, munca.

Membrii parteneriatului urmăresc să asigure corelarea dezvoltării teritoriale a zonei cu nevoile de mobilitate și transport al persoanelor, bunurilor și mărfurilor, dar și fundamentarea investițiilor legate de transportul urban și infrastructura aferentă acestuia. În prezent o mare parte din populația rezidentă a membrilor parteneriatului (elevi, persoane care se deplasează la locul de muncă, persoane care se deplasează în interes personal) se deplasează din comuna înspre UAT Municipiul Târgu Mureș.

Ca alternativă la utilizarea autoturismelor personale în vederea descongestionării traficului rutier și reducerii poluării, este oportuna crearea unui sistemului public de transport public prioritar fiind utilizat transportul în comun. În mod concret, parteneriatul dorește achiziționarea de vehicule de transport public nepoluante, pentru întreaga rază de competență a unităților administrativ-teritoriale membre.

2. Necesitatea și oportunitatea investiției pentru care se aplică

Obiectivul general al cererii de finanțare îl reprezintă crearea unei infrastructurii de transport într-un mod durabil, prietenos cu mediul, sigur și adaptat noilor tehnologii, pentru o dezvoltare economică sustenabilă și o creștere a capacității de reziliență în perioade de criză.

Parteneriatul a fost constituit în interesul general al locuitorilor de pe raza unităților administrativ-teritoriale membre pentru dezvoltarea sectorului de transport care este o condiție absolut necesară în asigurarea creșterii nivelului de trai al cetățenilor prin creșterea mobilității în zona studiată și înspre municipiul Târgu Mureș, prin reducerea timpilor de tranzit, scăderea costurilor de transport în detrimentul transportului personal încurajând efectul de înlocuire a mașinilor, siguranța pasagerilor, etc..

Schimbările la nivelul dezvoltării urbane au condus la dezvoltarea zonelor rezidențiale și comerciale, integrând drumurile naționale în rețeaua stradală a localităților pe lungimi de zeci de kilometri. Astfel, zona studiată se află în continuă expansiune care în acest moment, din punct de vedere al transportului public de călători sunt deservite insuficient de autobuze. În acest fel, locuitorii acestor zone, optează pentru utilizarea autoturismelor personale pentru călătoriile zilnice.

Mobilitatea durabilă este expresia dezvoltării unui sistem de transport solid, ecologic și eficient, prietenos cu mediul, dar în același timp statornic și tradițional, asigurând un echilibru între valorificarea modurilor și infrastructurii de transport tradiționale cu necesitatea de modernizare și asigurare a consumului eficient de resurse și promovarea modurilor de transport nepoluante. În vederea dezvoltării zonei aferente și creșterii calității vieții locuitorilor de pe raza UAT-urilor membre partenere, este necesară asigurarea unui sistem de transport eficient și durabil, accesibil geografic și economic. Rețeaua de transport dezvoltată va susține mobilitatea persoanelor și mărfurilor, creând astfel un mediu urban atractiv, modern, ecologic și accesibil pentru locuitorii săi, pentru turiști, precum și pentru locuitorii din aceste localități, care învață sau care muncesc în Municipiul Târgu Mureș. Conform datelor primite de la membrii parteneriatului, în prezent mare o parte din populația rezidentă a acestora (elevi, persoane care se deplasează la locul de muncă, persoane care se deplasează în interes personal) se deplasează din comuna înspre UAT Municipiul Târgu Mureș.

Proiectul analizat propune implementarea unor măsuri care să conducă la diminuarea disfuncționalităților menționate, respectiv la:

- Creșterea vitezei de circulație a mijloacelor de transport public;
- Creșterea eficienței operării transportului public;
- Creșterea confortului, atractivității și accesibilității deplasărilor cu transportul public;
- Reducerea valorilor ridicate ale traficului general și traficului de tranzit;
- Reducerea cotei modale ridicate a transportului auto;
- Reducerea emisiilor de carbon la nivelul unităților administrative teritoriale membre a parteneriatului, prin reducerea cotei modale a deplasărilor motorizate și încurajarea utilizării modurilor de transport alternativ: transport public.

3. Corelarea cu proiecte deja implementate la nivel local

Proiectul propus spre finanțare este complementar cu alte proiecte de investiții realizate de către Municipiul Târgu Mureș ca lider de partener, din bugetul propriu și finalizate în anii precedenți cu referire la modernizarea infrastructurii de transport public de călători.

Investițiile realizate prin proiectele finalizate referitoare la modernizarea infrastructurii de transport public sunt în bune condiții tehnice, iar acestea împreună cu activitățile/măsurile propuse prin cererea de finanțare vor conduce la îmbunătățirea calității călătoriilor cu transportul public, scurtarea timpului de călătorie pentru transportul public, creșterea frecvenței transportului public.

4. Corelarea cu proiecte în curs de implementare de la nivel local

Municipiul Târgu Mureș ca lider de partener, are în prezent un număr de 7 proiecte aflate în curs de implementare, finanțate din fonduri nerambursabile prin Programul Operațional Regional 2014-2020 Axa Prioritară 4 „Sprijinirea dezvoltării urbane durabile”, Operațiunea „Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședința de județ prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă”.

Prezentul proiect este complementar din punct de vedere funcțional și tehnic cu proiectele finanțate prin POR 4.1:

➤ **Modernizarea transportului public de călători al Municipiului Târgu Mureș**, cod SMIS [129526], care propune realizarea următoarelor activități:

- modernizarea stațiilor de transport public - autobuze
- crearea sistemelor de bilete integrate pentru călători „e-ticketing”
- crearea/modernizarea/extinderea sistemelor de management al traficului, inclusiv a sistemului de monitorizare video, precum și a altor sisteme de transport inteligente (STI);

➤ **Sistem de management al traficului în Municipiul Târgu Mureș**, cod SMIS [127573], prin care se propune implementarea unui sistem de management al traficului, respectiv dotarea intersecțiilor cu semafoare, senzori, centru de management al traficului;

➤ **Transformarea străzilor cu circulație pietonală intensă-zona Clinicilor în trasee mai prietenoase față de pietoni și bicicliști**, cod SMIS [127571]- care propune îmbunătățirea transportului nemotorizat în Municipiul Târgu Mureș prin asigurarea condițiilor optime pentru deplasările velo și pietonale:

- realizarea sistemului de iluminat public aferent rețelei de piste de biciclete și alei pietonale
- crearea sistemelor de închiriere de biciclete (“bike-sharing”)
- modernizarea/extinderea de zone și trasee pietonale și semi-pietonale, inclusiv amplasarea de mobilier urban
- realizarea unui sistem de monitorizare video a traficului pietonal și velo
- pentru îmbunătățirea calității mediului și reducerea emisiilor GES generate de transportul rutier în zona Clinicilor se propune lucrări de amenajare a spațiilor verzi.

➤ **Reamenajarea infrastructurii pe coridorul deservit de transportul public local pe zona Vest – Centru a Municipiului Târgu Mureș**, cod SMIS [127574]- care urmărește îmbunătățirea transportului nemotorizat în Municipiul Târgu Mureș prin asigurarea condițiilor optime pentru deplasările velo și pietonale, cu impact asupra reducerii utilizării autoturismelor și a emisiilor de echivalent CO₂:

- propune reconfigurarea integrată a tramei stradale prin construirea de banda dedicată, separată fizic, prin sisteme specifice, de restul traficului, pentru transportul public pe Strada Gheorghe Doja, tronson între strada Budiului și strada Recoltei, pe o lungime de 14.740 mp și banda dedicată prin marcaj, pe tronsonul Piața Victoriei – Strada Budiului (Gara CFR) pe o lungime de 67.520 mp împreună cu construcția pistelor de biciclete și modernizarea trotuarelor, cu scopul creșterii vitezei medii de deplasare a vehiculelor de transport public de călători și implicit reducerea timpului petrecut de acestea în trafic, dar în același timp oferind alternativa pentru opțiuni de deplasare nemotorizate eficiente, sigure și plăcute;
- amplasare de semnalistică verticală și orizontală, limitatoare de viteză, modernizarea trecerilor de pietoni, crearea de facilități pentru persoane cu mobilitate redusă, pentru nevăzători sau hipoacuzici etc;
- pe lungimea tronsonului între strada Budiului și strada Recoltei se vor construi piste de biciclete;
- pe lungimea întregului coridor se vor construi trasee pietonale (trotuare);
- lucrări de amenajare a spațiilor verzi – plantare de arbori și arbuști.

- **Achiziționarea de autobuze ecologice care să deservească transportul public de călători al Municipiului Târgu Mureș, cod SMIS [127572]** - prin proiect se vor achiziționa 38 autobuze hibride de tip diesel/electric de capacitate normală.
- Doua proiecte de achiziție mijloace de transport nepoluante, derulate in parteneriat cu MDLPA:
  - **Achiziție de mijloace de transport public – autobuze electrice – cu o lungime de 10 m** - prin proiect se achiziționează 15 autobuze electrice cu lungimea de 10 metri, stații de încărcare rapidă și stații de încărcare lentă;
  - **Achiziție de mijloace de transport public – autobuze electrice – cu o lungime de 12 m** - prin proiect se achiziționează 32 autobuze electrice cu lungimea de 12 metri, stații de încărcare rapidă și stații de încărcare lentă.

Proiectele finanțate prin POR reprezintă măsuri ale autorității publice locale de asigurare a unor infrastructuri adecvate/corespunzătoare mobilității urbane moderne, aliniate prevederilor europene și de mediu, astfel încât să crească accesul, calitatea și atractivitatea transportului public ecologic și nemotorizat, contribuind astfel la creșterea numărului de persoane care utilizează aceste mijloace de transport și implicit la scăderea gazelor cu efect de seră.

Un important proiect pentru care se va solicita finanțare este *„Realizare înel ocolitor al Municipiului Târgu Mureș prin interconectarea Autostrăzii A3, E 60, DN 15 și DJ 152A”*, proiect ce va fi elaborat în parteneriat cu Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere și care va fi finanțat prin POIM/27/1/1/Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T centrală/1/Creșterea mobilității pe rețeaua rutieră TEN-T centrală.

Totodată, investițiile proiectelor complementare, împreună cu măsurile/activitățile propuse prin prezenta cerere de finanțare vor conduce la îmbunătățirea generală a calității infrastructurii de transport public și nemotorizat din zona funcțională și la creșterea pe termen lung a impactului pozitiv direct asupra reducerii emisiilor de echivalent CO₂, generate de transportul rutier motorizat de la nivelul municipiului.

Prin realizarea acestor investiții, se conlucrează în vederea valorificării următoarelor oportunități:

- Asigurarea unei politici de amenajare durabilă a teritoriului prin dezvoltarea echilibrată a infrastructurii locale;
- Îmbunătățirea eficienței transportului public de călători, a frecvenței și a timpilor săi de parcurs, a accesibilității și a transferului către acesta de la transportul privat cu autoturisme. De asemenea, se va urmări ca utilizarea autoturismelor să devină o opțiune mai puțin atractivă din punct de vedere economic și al timpilor de parcurs, față de utilizarea transportului public/a modurilor nemotorizate, creându-se în acest

mod condițiile pentru reducerea numărului autoturismelor și reducerea emisiilor de echivalent CO₂.

- Îmbunătățirea standardelor de viață ale populației;
- Creșterea atractivității zonei/ localităților pentru investitorii interesați de dezvoltarea unor afaceri locale;
- Reducerea intensificării migrației forței de muncă locale prin crearea unor condiții decente de locuit;
- Reducerea poluării mediului.

5. Corelarea cu celelalte proiecte pentru care se aplică la finanțare

Municipiul Târgu Mureș, liderul de partener, intenționează să aplice la finanțare prin prezentul apel de proiecte, în investiții privind realizarea unei piste de biciclete și construcția de locuințe pentru specialiști în Municipiul Târgu-Mureș.

6. Efectul pozitiv previzionat prin realizarea obiectivului de investiții

Prezentul proiect răspunde obiectivului general al componentei C10 Fondul Local din PNRR, prin implementarea proiectului se va susține o transformare durabilă urbană prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean

Proiectul produce următoarele efecte pozitive:

- Îmbunătățirea calității aerului și a mediului, în principal datorită creșterii atractivității și accesibilității transportului public, ceea ce conduce la o comutate spre modurile de transport alternative, de la deplasările cu automobilul propriu.

Numărul de autovehicule a crescut de patru ori din 1990 și până în prezent. În acest timp, infrastructura de transport public de la nivel local a stagnat, sau chiar s-a diminuat, numărul autovehiculelor de transport public scăzând cu 26,2%, iar lungimea totală a liniilor de transport public (fără autobuze) a scăzut cu 15%. Mai mult, există încă vehicule care circulă în orașe care sunt vechi și se caracterizează prin consum ineficient de combustibil. Acest lucru afectează negativ emisiile de GES și calitatea generală a aerului.

Ținând cont și de problema schimbărilor climatice, sunt necesare măsuri și politici coerente pentru a asigura dezvoltarea durabilă a țării, inclusiv cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ la sursă și creșterea capacității de captare a emisiilor de CO₂.

Prin proiect se dezvoltă serviciul de transport public prin dotarea acestuia cu vehicule nepoluante va crește calitatea aerului prin reducerea emisiilor GES și decongestionarea traficului datorită utilizării mijloacelor de transport nemotorizate în detrimentul transportului privat.

Astfel, proiectul contribuie în mod semnificativ la abordarea problemei calității aerului, și implicit la reducerea emisiilor de GES, se va reduce dependența față de autoturismele personale și vehiculele cu combustie internă bazate pe combustibili fosili, asigurând astfel o mai mare reziliență la schimbările climatice.

- Creșterea pe termen lung a competitivității, incluziunii și sustenabilității zonelor urbane ca urmare a investițiilor finanțate prin PNRR
- Dezvoltarea unei zone urbane reziliente ca urmare a investiției în infrastructura verde și adaptarea spațiului public la noile cerințe de siguranță a cetățenilor.

Proiectul are impact asupra calității vieții populației din Municipiul Târgu Mureș și zona unităților administrativ-teritoriale membre a parteneriatului, prin definirea tiparului de deplasare al tuturor locuitorilor din cele 8 UAT-uri membre partener. Populația deservită de proiect este întreaga populație a municipiului și a comunelor partener în cadrul parteneriatului constituit în acest sens.

- Crearea de noi locuri de muncă ca urmare a realizării investiției.
Evoluțiile recente au arătat că sectorul de transport nu se constituie doar ca un vector de sprijin al celorlalte domenii, ci contribuie atât la aspectele de reziliență economică, cât și la potențialul de revenire accelerată în urma unor evenimente cu un impact negativ de amploare. Astfel, modernizarea infrastructurii de transport din România, devine prioritară între proiectele de investiții ale României.
Investițiile propuse vor asigura tranziția ecologică către un sector de transport durabil/sustenabil, și o dezvoltare accelerată a infrastructurii și serviciilor de transport cu impact pozitiv asupra mediului de afaceri, forța de muncă a întreprinderilor mureșene vor beneficia de mobilitate accesibilă și o reducere a timpilor de transport.
- Proiectul aduce un impact semnificativ asupra culturii, timpului liber, educației, administrațiilor publice și mobilității în perioada post-pandemică, precum și creșterea turismului în zona municipiului și a comunelor fondatoare a parteneriatului.

7. Modul de îndeplinire a condițiilor aferente investițiilor

Prezentul proiect respecta criteriile de eligibilitate în conformitate cu Anexa 1 „Criterii de eligibilitate” atașat la Ghidul Specific - Condiții de accesare a fondurilor europene aferente PNRR în cadrul apelurilor de proiecte PNRR/2022/C10, astfel:

1. Eligibilitatea solicitantului

Parteneriatul se încadrează în categoria de solicitanți eligibili fiind parteneriat format dintr-un municipiu reședință de județ, Municipiul Târgu Mureș, care este și lider de parteneriat și 7 comune.

2. Eligibilitatea activităților și cheltuielilor

Prezenta cerere de finanțare are ca si obiectiv crearea unui serviciu de transport public local, prin achiziția de mijloace de transport public nepoluante, astfel, tipul de investiție a proiectului se încadrează în categoriile menționate în Ghidul Solicitantului încadrate în categoria de investiții I.1. Mobilitatea urbană durabila, subcategoria I.1.1. Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante).

Activitățile eligibile ale proiectului sunt încadrate în cod 074 - Material rulant de transport urban curat, astfel:

- Achiziția de material rulant nou:
  - O Achiziționarea de autobuze nepoluante (ce au zero emisii gaze de eșapament) – 18 autobuze electrice de 10 metri;
  - În cadrul acestei activități se include și costul stațiilor de încărcare lentă la autobază precum și costul stațiilor de încărcare rapidă;

Activitățile menționate mai sus și cheltuielile propuse prin prezenta cerere de finanțare **nu** au mai fost solicitate la finanțare prin Programul Operațional Regional, prin alte programe operaționale, sau prin alte programe cu surse publice de finanțare Programele Operaționale din perioada 2014-2020.

Bugetul proiectului prin încadrarea cheltuielilor totale în categoria de eligibil și neeligibil se prezintă astfel:

Cursul Inforeuro aferent lunii mai 2021 de 1 euro=4,9227 lei

	Categoriile de cheltuieli	Cant	Preț unitar euro	Preț unitar lei	Valoare lei fără TVA	TVA	Valoare lei cu TVA
I.	Cheltuieli eligibile:						
1.	Achiziția de material rulant nou						
1.1	autobuz electric 10 m include și prețul pentru stațiile de încărcare lentă la autobază și stațiile de încărcare rapidă pe traseu	18 buc	486.000,00	2.392.432,20	43.063.779,60	8.182.118,12	51.245.897,72
	TOTAL eligibil - lei				43.063.779,60	8.182.118,12	51.245.897,72
	TOTAL eligibil - EURO				8.748.000,00		
II.	Cheltuieli neeligibile:						
2.1	consultanta management proiect				135.000,00	25.650,00	160.650,00
2.2	Consultanta elaborare proceduri achizitii				135.000,00	25.650,00	160.650,00
	TOTAL neeligibil - lei				270.000,00	51.300,00	321.300,00
	Valoare totala proiect - lei (eligibil + neeligibil)				43.333.779,60	8.233.418,12	51.567.197,72

	EURO	LEI
Suma prealocata Municipiul Tg Mureș _I.1.1.	8.748.000,00	43.063.779,60
Suma eligibila solicitata pe tip de investiție, din care:	8.748.000,00	43.063.779,60
<i>Achiziție autobuze electrice 10 metri (include si stațiile de încărcare)</i>	8.748.000,00	43.063.779,60
<i>Cheltuieli neeligibile a proiectului (fără TVA)</i>	54.847,95	270.000,00
<i>TVA aferent cheltuieli eligibile</i>	1.662.120,00	8.182.118,12
<i>TVA aferent cheltuieli ne-eligibile</i>	10.421,11	51.300,00
Valoarea totala a investiției inclusiv TVA	10.475.389,06	51.567.197,72

Obs: Suma prealocate din bugetul PNRR, aferent componentei C10, in cadrul acestui tip de proiect este de 8.748.000,00 euro, alocata integral de către liderul de parteneriat, Municipiul Târgu Mureș. Ceilalți membrii a parteneriatului, formați din cele 7 comune, nu contribuie financiar, la prezentul proiect, din sumele prealocate acestora prin programul PNRR C10.

In vederea îndeplinirii condițiilor menționate in ghid pentru acest tip de investiții, parteneriatul se angajează să respecte criteriile solicitate astfel:

- Mijloacele de transport care vor fi achiziționate prin proiect vor fi omologate (de către RAR sau AFER, după caz) la momentul efectuării recepției acestora.

Omologarea vehiculelor achiziționate se face în conformitate cu prevederile Regulamentul (UE) GSR 2019/2144 privind asigurarea siguranței generale a vehiculelor, care va fi pus în aplicare începând cu data de 6 iulie 2022

Totodată, se va solicita, prin caietul de sarcini in momentul realizării procedurii de achiziție, si se va urmări ca la momentul recepției mijloacelor de transport, acestea sa asigure respectarea standardelor de accesibilitate pentru accesul persoanelor cu dizabilități locomotorii

- Alinierea obligatorie a investițiilor cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă/Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană/Planurile Generale de Urbanism, aprobate sau în curs de elaborare /aprobare:

Municipiul Târgu Mureș are in curs de elaborare documentație Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD), având încheiat un contract de servicii nr 29/ 16.06.2021 in vederea actualizării PMUD.

Obiectul general al PMUD este crearea si dezvoltarea unui sistem de transport durabil, care sa corespundă așteptărilor si nevoilor de mobilitate si accesibilitate a cetățenilor si mărfurilor, in cadrul unui mediu urban atractiv, sănătos si prietenos cu mediul. In cadrul temei de proiectare se urmărește necesitatea dezvoltării transportului public local si metropolitan in vederea satisfacerii nevoilor de deplasare a populației din aceasta zonă, si se va realiza o analiza a infrastructurii destinata acestui tip de transport si capacitatea acesteia de a asigura o deplasare sigura si rapida.

Totodată, în prezent Municipiul Târgu Mureș are în curs de actualizare Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană pentru perioada 2021-2030, care va avea ca rezultat stabilirea unor direcții generale de dezvoltare ale comunității, precum și identificarea unor proiecte de dezvoltare de interes strategic la nivelul întregii comunități, care să poată fi realizate în exercițiul financiar european 2021-2030.

- Asigurarea serviciilor de transport public în zonele urbane funcționale și zonele periurbane, după caz. Asigurarea prioritizării și promovării transportului public prin planificarea benzilor și traseelor dedicate autobuzelor, pe arterele cele mai frecventate și congestionate (pentru UAT care dețin străzi/bulevarde cu minim două benzi pe sens);

Autobuzele ce se doresc a fi achiziționate vor fi folosite în zona funcțională a parteneriatului, astfel rutele care vor fi propuse vor face legătura dintre Municipiul Târgu Mureș și UAT membre a parteneriatului, acesta fiind destinat în special navetiștilor din aceste localități.

În ceea ce privește prioritizarea transportului public, în Municipiul Târgu Mureș, s-a inițiat crearea unui sistem de management al traficului, inclusiv a sistemului de monitorizare video, precum și a altor sisteme de transport inteligente (STI) pe rutele destinate transportului public de călători în vederea creșterii atractivității acestuia, acesta fiind în **curs de implementare** prin proiectul finanțat prin POR 2014-2020 Axa 4.1.

Astfel, funcțiile asigurate de sistemul integrat de management al traficului sunt următoarele:

- Asigurarea unui management adaptiv al traficului, prin capacitatea de modificare a timpilor de semaforizare în funcție de informațiile în timp real asupra fluxurilor de trafic. Aceasta funcționalitate va conduce la îmbunătățirea calității mediului prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (CO₂ în special), a poluării cauzate de traficul rutier și a consumului de combustibil, datorită reducerii coloanelor de vehicule și a timpilor de așteptare la semafor;

- Asigurarea priorității pentru vehiculele de transport public în locațiile semaforizate, prin intermediul sistemului de management al traficului și a adaptării în timp real a ciclurilor de semaforizare în funcție de informațiile referitoare la poziția vehiculelor de transport public.

- Corelarea acestei funcționalități cu extinderea benzilor dedicate pentru transportul public pe anumite tronsoane ale arterelor acoperite de sistem și impunerea respectării regimului de circulație pe aceste benzi va conduce la asigurarea unor timpi de deplasare mai mici pentru transportul public, cu efect asupra creșterii atractivității și eficienței acestui mod de transport, și, implicit, la creșterea numărului de călători cu transportul public și reducerea numărului de kilometri efectuați cu autovehiculele private;

- Managementul transportului public, prin utilizarea echipamentelor îmbarcate pe vehicule și a unei platforme software centrale

- Monitorizarea video în locațiile semaforizate, cu efecte benefice asupra siguranței pentru toți participanții la trafic
- Identificarea automată a vehiculelor, în cazul depășirii limitei de viteză și a trecerii pe culoarea roșie a semaforului, cu efecte asupra reducerii numărului de astfel de contravenții și, implicit, a numărului de accidente;
- Controlul masei maxime admise pe osie, cu efect asupra creșterii nivelului de respectare a regulilor privind regimul de utilizare a drumurilor publice și eliminarea din traficul general a vehiculelor de marfa grele sau agabaritice, prin devierea acestora conform reglementărilor existente;
- Controlul accesului în zone restricționate, cu efecte pozitive asupra reducerii traficului auto în zonele respective și creșterea siguranței pentru pietoni și bicicliști, precum și a calității mediului urban;
- Monitorizarea video și identificarea automată a numerelor de înmatriculare la intrările/ieșirile din oraș, oferindu-se informații care vor conduce la creșterea siguranței, precum și la posibilitatea de stabilire a unor politici de reglementare sau deviere a traficului de tranzit;
- Introducerea la trecerile de pietoni a unui sistem de iluminat special care în corelare cu marcajele realizate și cu semnalizarea prin utilizarea de indicatoare luminoase să crească nivelul de siguranță al acestora;
- Managementul parcărilor prin introducerea unei platforme software care să permită gestionarea locurilor de parcare din oraș.

Totodată, în prezent Municipiul Târgu Mureș are în curs de implementare un proiect care propune reconfigurarea integrată a tramei stradale prin construirea de bandă dedicată, separată fizic, prin sisteme specifice, de restul traficului, pentru transportul public pe Strada Gheorghe Doja, tronson între strada Budiului și strada Recoltei, pe o lungime de 14.740 mp și bandă dedicată prin marcaj, pe tronsonul Piața Victoriei – Strada Budiului (Gara CFR) pe o lungime de 67.520 mp împreună cu construcția pistelor de biciclete și modernizarea trotuarelor, cu scopul creșterii vitezei medii de deplasare a vehiculelor de transport public de călători și implicit reducerea timpului petrecut de acestea în trafic, dar în același timp oferind alternativa pentru opțiuni de deplasare nemotorizate eficiente, sigure și plăcute. Astfel, transportul public poate deveni mai competitiv și mai rentabil, în comparație cu utilizarea transportului privat sau se pot îmbunătăți cotele modale ale transportului alternativ nemotorizat.

- Deținerea unui contract de servicii publice cu operatori economici în concordanță cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 1370/2007.

Municipiul Târgu Mureș, ca lider de partener, are încheiat în baza Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 și legislația națională cu privire la transportul public local de călători, Contractul de delegare a gestiunii serviciului de transport public local de persoane cu autobuze, efectuat prin curse regulate **nr. 75.072 încheiat la data de 29.11.2019** cu societatea Transport Local S.A.

Indicatorii obiectivului de investiții

În urma realizării investiției se urmărește îndeplinirea indicatorilor specificat în Ghidul solicitantului:

- Număr de pasageri transportați în transportul public urban în România prin vehicule nepoluante (nr. pasageri) - 500.000 pasageri pe an;
- Număr de mijloace de transport achiziționate – 18 autobuze electrice de 10 m;
- Număr de stații de încărcare – 18 stații de încărcare lentă la autobaza și 6 stații de încărcare rapidă pe traseu.

8. Descrierea procesului de implementare

Activitățile previzionate a se realiza în vederea realizării proiectului:

Denumirea activității	Descriere activitate	Perioada de realizare
1. Activitatea de pregătire a proiectului în vederea obținerii finanțării nerambursabile	Activitatea presupune realizarea documentației pentru depunerea cererii de finanțare și anexele acesteia, în conformitate cu Ghidul Specific - Condiții de accesare a fondurilor europene aferente PNRR în cadrul apelurilor de proiecte PNRR/2022/C10	mai 2022- mai 2022
2. Activitatea de obținere a finanțării nerambursabile	În cadrul acestei activități, cererea de finanțare împreună cu anexele acesteia sunt evaluate. În cazul în care documentația transmisă necesită completări/modificări, MDLPA poate solicita clarificări. Rezultatul acestei activități este semnarea contractului de finanțare.	mai 2022- decembrie 2022
3. Managementul proiectului	Pentru implementarea proiectului vor fi folosite resursele umane de care dispune parteneriatul și resurse externe de implementare ale unei societăți de consultanță care se va contracta în vederea implementării proiectului. Această activitate cuprinde realizarea procedurii de achiziție pentru atribuirea contractului de servicii aferente managementului de proiect, în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice.	ianuarie 2023 - decembrie 2025

	Ca urmare a semnării contractului de servicii management proiect se va derula activitatea de management a proiectului care cuprinde coordonarea activităților de implementare a proiectului conform condițiilor menționate în Contractul de finanțare și Ghidul Solicitantului.	
4. Realizarea procedurii de achiziție a bunurilor	Această activitate cuprinde realizarea documentației de achiziție pentru atribuirea contractului de furnizare bunuri, în conformitate cu prevederile Legii nr. 98/2016 privind achizițiile publice. Rezultatul acestei activități este semnarea contractului de furnizare.	ianuarie 2023 - mai 2024
5. Livrarea și recepția bunurilor	În cadrul acestei activități, furnizorul rezultat în urma realizării procedurii de achiziție, va furniza bunurile care fac obiectul contractului în conformitate cu cerințele menționate în caietul de sarcini și oferta înregistrată în cadrul procedurii. Beneficiarul va recepționa bunurile și le va pune în funcțiune în conformitate cu cerințele Ghidului Solicitantului și a contractului de finanțare Totodată în cadrul acestei activități mijloacele de transport vor fi omologate conform legislației.	iunie 2024 - mai 2026

Proiect pentru care se solicită finanțare este estimat a se finaliza în mai 2026, astfel perioada de implementare a proiectului nu va depăși data menționată în Ghidul Solicitantului și anume, data de 30 iunie 2026.

Durata de implementare a activităților proiectului previzionate a se realiza după semnarea contractului de finanțare este de 41 luni.

